Livs
LIVSMEDELS ARBETAREFÖRBUNDET
Mat makt människor

KONGRESS
1–5 JUNI
2013

SÅ GÅR DET TILL

Bra att veta inför och under kongressen

SÅ GÅR DET TILL

Bra att veta inför och under kongressen

© 2013 Livsmedelsarbetareförbundet

PRODUKTION Bilda Förlag & Idé
OMSLAGSILLUSTRATION Anna Gunneström
TRYCK TMG Sthlm, Bromma, 2013.03

Li1311

Innehåll

Välkommen som kongressombud!	4
Hur hittar jag rätt?	4
Vem deltar på kongressen?	5
Hur arbetar kongressen?	7
Kongressfunktionärer – vem gör vad?	9
Att begära ordet	10
I talarstolen	11
Hur förbereder jag mig?	14
Vad händer efter kongressen?	17
Ordlista	18
Preliminärt schema för kongressen	21

Välkommen som kongressombud!

Du har fått ett viktigt uppdrag av medlemmarna. Du har blivit vald till kongressombud och ska nu företräda dem på bästa sätt.

Kongressen är förbundets högsta beslutande organ och där ska du vara med och fatta beslut om hur vårt fackliga arbete i Livs ska bedrivas i framtiden. Det är många frågor med olika ämnesinriktningar som kommer att behandlas och det är viktigt att du förbereder dig på bästa sätt. Till din hjälp har vi samlat fakta och råd om sådant som händer innan, under och efter kongressen.

Kongressen innebär några intensiva arbetsdagar fyllda med kongresshandlingar, möten och aktiviteter. Planera inte in träffar med vänner i Linköping under kongressen eftersom att ni alla kommer ha ett fullspäckat schema. Tiden utanför kongressarbetet kommer du att behöva för att vila både kropp och hjärna.

Lycka till med förberedelserna och glöm inte att ta med dina kongresshandlingar till kongressen!

Hur hittar jag rätt?

Dagarna under kongressen är speciella med aktiviteter från tidigt på morgonen till sent på kvällarna. Det är liv och rörelse överallt. En del har varit med förut och för dem är konceptet givet. Kom ihåg att du alltid kan fråga om det är något du inte förstår.

För att få hjälp och svar på frågor kan du vända dig till vår kongressbyrå. Den fungerar som en informations- och sambandscentral under kongressdagarna. Här kan du få svar på det mesta du undrar över och du kan även få tag i handlingar av olika slag. Byrån hjälper dig också med att hitta olika mötesplatser och lokaler.

I kongressalen är stolarna märkta med skyltar där det står region, gäster, funktionärer, vilket gör det enklare att hitta din plats när du kommer in. Varje region har sina platser samlade.

Det är viktigt att du följer kongressförhandlingarna från din plats i salen och det är nödvändigt att du finns på plats när beslut ska fattas. Om du måste gå ut, försök att göra det så obemärkt som möjligt.

Utöver det som redan skickats hem till dig får du första dagen kvittera ut kompletterande material som du behöver under kongressen.

Vem deltar på kongressen?

Det är fler kongressdeltagare än ombuden som rör sig i och runt lokalerna under kongressen. Det kan vara bra att veta vilka det är, varför de är där och hur du känner igen dem.

Alla som deltar på kongressen får en namnbricka att bära och den ska vara synlig för alla. De är färgmärkta på olika sätt, ombudens kort har en färg, funktionärernas en annan och så vidare. Namnbrickan visar också om man har rösträtt och den visas upp vid försöksvotering. Namnbrickan

är röstkortet och därför är det viktigt att alltid ha på sig namnbrickan.

Bär din namnbricka synligt under hela kongressen så att de andra deltagarna kan se vad du heter och att du är en del av vår kongress.

Du och dina kamrater som är valda till kongressombud utgör tillsammans med förbundsmötet och förbundsstyrelsens ledamöter, förbundets högsta beslutande organ - kongressen. Det är ni som ska fatta beslut om hur förbundets arbete ska bedrivas i framtiden. Ni ska också ta ställning till den gångna kongressperiodens arbete.

Till kongressen har vi också bjudit in gäster från både svenska och utländska organisationer. Våra utländska gäster kommer från fackförbund som tillhör samma globala fackförening som vi – Internationella Unionen för livsmedels-, njutningsmedels- och lantarbetareförbund samt förbund inom hotell och restaurangbranschen (IUL). Genom att delta på olika medlemsländers kongresser kan vi knyta nya, värdefulla kontakter och utbyta erfarenheter.

Förbundets ombudsmän och revisorer är skyldiga att närvara vid kongressen. Det ingår i deras arbete att följa arbetet under dessa dagar. De har yttrande- och förslagsrätt men får däremot inte rösta.

Det är många som på ett eller annat sätt arbetar för att allt ska fungera. En del av dem möter du, andra jobbar bakom kulisserna med bland annat införskaffande av fakta till sekretariat eller utskott.

Kongresser brukar vara viktiga för massmedia att bevaka. Via media bearbetas aktuella och intressanta händelser och sakfrågor.

Kongressen brukar besluta att kongressen är offentlig och därmed öppen för alla. De som är intresserade är välkomna som åhörare. Ofta är det aktiva medlemmar som kommer för att följa en eller flera dagars arbete. Alla åhörare anmäler sig i kongressbyrån och får ett särskilt åhörarkort.

Hur arbetar kongressen?

Precis som på alla andra möten arbetar kongressen efter en dagordning och en arbetsordning med punkter som ska behandlas. På en kongress brukar dagordningen vara ganska lång och ofta förekommer det ord som kanske inte är så vanliga på andra möten. Vi ska ge exempel på några av dem.

Parentation innebär att ordföranden håller minnestal över fackliga kamrater som avlidit under den gångna kongressperioden. Det är ett sista hedrande omnämnande och ett tack för ett gott fackligt arbete. De kamrater som omnämns har i regel varit medlemmar som på olika sätt gjort bestående insatser för förbundet och dess verksamhet. Parentationen avslutas med en tyst minut, då samtliga i lokalen står upp.

Efter valet av kongressombud skrivs en fullmakt på för de som är ordinarie ombud och suppleanter. Fullmakterna har kontrollerats så att alla ombud är behöriga, alltså att alla är medlemmar i förbundet och att de har betalt sin avgift. Det är detta som är fullmaktsgranskning. Det lämnas en rapport till kongressen för godkännande.

Oftast beslutar kongressen att låta kongressförhandlingarna vara offentlig. Det innebär att alla har rätt att lyssna på

vad som sägs. Ibland händer det dock att kongressen anser vissa frågor vara av sådan karaktär att de inte ska diskuteras offentligt och då kan man besluta att just den frågan ska diskuteras bakom ”stängda dörrar”.

När många människor är samlade måste man komma överens om gemensamma regler för att allt ska fungera och för att vi ska hinna med alla ärenden, en arbetsordning. I arbetsordningen ingår bland annat:

att besluta hur många ordföranden, sekreterare och övriga funktionärer som ska väljas, samt regler för hur de ska arbeta

att besluta om hur man ska begära ordet, hålla ett anförande och vilka tidsgränser som ska gälla för talare

att besluta om hur omröstningar ska gå till

Som ombud får du inte lämna kongressarbetet utan beviljad permission. Begäran om permission lämnas skriftligt till presidiet, som beslutar om begäran ska beviljas eller inte. Beslutet meddelas till kongressen och röstlängden justeras för den period permission beviljats. Det ska framgå vilken tid och dag du önskar permission och viktigast av allt vilket skäl du har.

Sådant du själv kan styra i förväg ger inte rätt till permission utan endast akuta händelser som behöver åtgärdas. Skulle du hastigt bli sjuk eller behöva söka läkarvård måste du se till att ansvarig i din region får veta detta. Anmälan om sjukdom lämnas till presidiet.

Kongressfunktionärer – vem gör vad?

Under en punkt på dagordningen väljer kongressen de personer som behövs för att arbetet ska fungera. Valen följer de beslut som tagits under respektive dagordningspunkt. Alla personer som föreslås är tillfrågade och har haft möjlighet att förbereda sig inför uppdraget.

Det är en stor uppgift att sitta ordförande under en kongress. Därför brukar vi välja ut fyra personer. De utgör det så kallade presidiet. De delar tiden och de olika frågorna mellan sig. En enda person kan inte leda förhandlingarna, ta emot förslag, föra talarlista och göra upp propositionsordning samtidigt. Presidiet ser till att kongressen fattar de beslut som behövs, att alla får möjlighet att komma till tals och att diskussionerna förs med respekt gentemot varandra. För att de ska klara sitt jobb måste du som ombud följa de regler som finns, till exempel att begära ordet på det sätt det står i arbetsordningen.

De personer som väljs till sekreterare har också en viktig uppgift. Även här väljs flera personer som tillsammans utformar kongressprotokollet. Allt som sägs från podiet och talarstolen spelas för säkerhets skull in. Om det senare skulle uppstå en tvist om vad som sagts finns en möjlighet att gå tillbaka och lyssna på inspelningarna.

På alla kongresser utses ett antal rösträknare. Deras uppgift är att räkna röster, om och när det blir rösträkning. På vår kongress använder vi en voteringsutrustning för att underlätta röstförfarandet, då sker rösträkningen automatiskt.

Kongressen väljer ändå rösträknare som en säkerhetsåtgärd ifall tekniken skulle krångla.

Under en kongress utses justerare. Deras uppgift är att justera sista dagens protokoll, övriga dagars protokoll justeras löpande av kongressen. Varje dag kommer ett så kallat dagsprotokoll att delas ut, kontrollera noga att allt kommit med.

Valberedningen valdes vid vår förra kongress och de har förberett, och lägger fram förslag till de val som ska göras. Bland annat har de förberett val till förbundsstyrelse med vägledning av de nomineringar som kommit in i tid.

På en kongress arbetar ett antal olika utskott, till exempel: ekonomi-, redaktions- och beredningsutskott, med olika områden och uppgifter. Ekonomiutskottet förbereder ärenden av ekonomisk karaktär som kommer upp under kongressdebatten. Redaktionsutskottet brukar få i uppdrag att föreslå pressmeddelanden och uttalanden som kongressen beslutat om. Beredningsutskottet bereder hur ärenden som till exempel tillägg eller ändringar ska formuleras så att inga missförstånd eller oklarheter kan uppstå efter kongressen.

Att begära ordet

För att få tala i en fråga måste du begära ordet. Det gör du på det sätt som står i arbetsordningen. Det är viktigt att du skriver tydligt och att det framgår vad det är du vill.

Om du redan från början vet att du vill tala för en speciell fråga kan du begära ordet redan på kongressens första dag, det vill säga innan frågan är uppe till behandling.

I talarstolen

Alla som ska tala gör det från talarstolen framme på podiet. Ordföranden talar om vilken fråga som står i tur att behandlas och vem som står i tur att få ordet, men också vem som står i tur efter det. Till exempel: Lisa har nu ordet, därefter Per och därefter Miguel och så vidare.

För att allt ska fungera smidigt utan onödiga väntetider bör du göra dig beredd redan när du får veta att du står i tur att få ordet. Du samlar ihop det du behöver och tar dig ner till första bänkraden, närmast uppgången till talarstolen. Då har du bara ett par steg att ta då ordföranden sagt att det är din tur.

De frågor som kongressen behandlar är förberedda av förbundsstyrelsen som lämnar förslag till beslut. Ibland inleder föredragande, som vanligtvis är någon från förbundsstyrelsen eller ansvarig funktionär, genom att presentera förslaget inför kongressen.

Efter föredragningen förklarar ordföranden "ordet fritt" och då har kongressombuden möjlighet att komma med synpunkter. De som begärt ordet får yttra sig i den ordning de finns på talarlistan, och i allmänhet sätts den som är föredragande sist på talarlistan. Föredragande har inte någon begränsad tid om inte kongressen beslutar om det.

Talartiden för övriga talare, med undantag för föredragande, är begränsad enlig den arbetsordning kongressen beslutat om, såvida kongressen inte beslutar något annat. Om det är många som har begärt ordet och tiden är knapp kan presidiet eller ombuden föreslå att kongressen beslutar om kortare tid. Det viktigaste är inte att prata så länge som

möjligt utan det är vad du har att säga. Antal inlägg per fråga för enskild talare är obegränsat om inte kongressen beslutar något annat.

Om en debatt i en fråga pågått för länge och inga nya argument eller fakta tillkommer kan presidiet eller ombuden begära ”Streck i debatten”. När någon begärt ”Streck i debatten” får kongressen först besluta om det ska vara streck i debatten. Därefter läser ordförande upp inkomna yrkanden och ger alla som önskar ordet möjlighet att anmäla sig till talarlistan. Först därefter sätts strecket i debatten. Ett streck innebär att ingen mer får anmäla sig till talarlistan och inga nya yrkanden får läggas och när talarlistan är slut går kongressen till beslut.

Det kan ha kommit fram många förslag under debatten. En del är helt nya, en del kan vara tillägg till styrelsens förslag eller helt enkelt ett avslag på det förslag som ligger. Ordförande läser upp alla förslag och frågar om de är rätt uppfattade.

När det är klart lämnar ordförande förslag till propositionsordning, det vill säga vilken ordning ni ska rösta på de olika förslagen för att komma fram till ett beslut. Därefter frågar ordföranden om propositionsordningen kan godkännas. Först därefter kan kongressen gå till beslut.

Beslut fattas i första hand genom acklamation, det vill säga genom att ombuden ropar ja på det förslag de stödjer. Presidiet lyssnar och försöker avgöra vilket förslag som får flest ja-röster. Om någon begär votering föreslår ordföranden oftast försöksvotering. Det är omröstning med uppsträckta händer men utan rösträkning. Om någon anser att försöksvoteringen inte ger ett säkert utslag har alla med rösträtt möjlighet att begära votering.

Röstningen sker då med hjälp av voteringsutrustningen. Resultatet redovisas för presidiet i form av antalet svar på varje alternativ, det vill säga av resultatet framgår aldrig vem som har röstat hur.

Omröstning med namnupprop sker då minst 10 % av röstberättigade skriftligen ber om det. Sådan omröstning kan antingen vara öppen eller sluten. Öppen omröstning innebär att de som ska rösta ropas upp och får svara ja eller nej.

Sluten omröstning används även vid personval om inte kongressen enhälligt beslutat att valet ska ske med acklamation.

I en demokratisk organisation följs majoritetens uppfattning. Det innebär att alla måste acceptera och följa beslut när de väl är fattade. Det kan hända att ett beslut strider mot dina innersta värderingar och du känner att du inte kan ställa upp på det. Då kan du reservera dig mot beslutet. Den som reserverar sig mot ett kongressbeslut ska göra det muntligt direkt i anslutning till beslutet och därefter även skriftligt till presidiet.

Turordningen eller talarlistan bryts när någon begär ordningsfråga eller upplysning. Ett exempel på ordningsfråga är förslag om tidsbegränsning. Upplysning kan innebära att någon som debatterar har hört fel eller missuppfattat ett förslag och behöver få rättelse. Den som begärt ordningsfråga eller upplysning får omgående ordet. Ordningsfråga eller upplysning begär du genom att ropa ”ordningsfråga/upplysning” och vifta på handen så du får presidiets uppmärksamhet. Detta görs eftersom det oftast måste gå snabbt vid missförstånd.

Hur förbereder jag mig?

I god tid före kongressen får du det mesta av handlingar hemsända och då är det dags att på allvar ta itu med förberedelsearbetet. Även om du inte känner engagemang i alla frågor är det nödvändigt att du läser samtliga handlingar. Du har ett ansvar för de beslut som kommer att fattas.

I kongresshandlingarna "Motioner och utlåtanden" finns alla motioner som medlemmar har skrivit till kongressen. De är sorterade efter ämnesområden eller block till exempel: stadgefrågor, organisationsfrågor, medlemsavgifter och arbetsmiljö.

De är vidare uppdelade så att olika förslag med likartad inriktning behandlas tillsammans. Efter varje motion, eller grupp av motioner, finns förbundsstyrelsens utlåtande om hur de anser att kongressen ska besluta. Förbundsstyrelsen har alltså redan arbetat med motionerna och lagt fram ett förslag som de tycker går att genomföra. En viktig faktor i förarbetet har varit att se till att förslagen inte strider mot våra grundläggande mål och idéer, att de organisatoriskt går att genomföra och att de passar in i den verksamhet förbundet bedriver.

Hänsyn har också tagits till de ekonomiska kostnader som förslagen innebär. Ibland kan förslag som låter väldigt bra kosta mycket pengar, vilket i sin tur kan påverka medlemsavgiftens storlek. Som ombud bör du tänka kritiskt utifrån samma kriterier som förbundsstyrelsen gjort i sitt förarbete.

Ingen enskild person kan ha detaljkunskaper inom alla ämnesområden som kommer upp för behandling. Ofta har

en person större intresse och bättre kunskaper inom ett område och sämre inom ett annat. Kanske har du själv skrivit någon av motionerna som gör att du är särskilt intresserad av att jobba med den motionen.

När du vet vilka motioner du ska bevaka kan du börja förbereda dina anföranden. Börja med att gå igenom förbundsstyrelsens utlåtande och fundera över hur du ska bemöta det. Skriv ner några korta punkter om vad du tycker så att du har en utgångspunkt för ditt manus. Ditt första anförande i en fråga bör du förbereda väl och ha nedskrivet helt och hållet.

Ska du gå upp en andra eller tredje gång i samma fråga är det svårt att på förhand veta hur debatten kommer att bli. Utrusta dig med några reservargument att ta till i ett andra anförande.

Har du ett annat förslag än det som förbundsstyrelsen föreslagit, tänk då på att få med det i det första anförandet så att andra har en chans att tänka igenom vad det innebär.

Om nya förslag slängs fram i sista stund är det stor risk att de missuppfattas eller avvisas.

Tänk på att det är viktigt att du också lägger förslag till kongressen, ett så kallat yrkande, eftersom det är ditt förslag som kongressen tar ställning till.

När någon går upp och talar inför en kongress brukar den personen inleda med en hälsningsfras. Till exempel: "Ordförande och kongresskamrater".

Du ska därefter tala om vilken motion du ska ta upp så att alla redan från början vet vad du tänker prata om. Exempelvis:"Jag tänker prata om motion nummer ... som handlar om ... "

Huvudtanken är din åsikt om motionen och ämnet. Följ upp huvudtanken med exempel och inslag som belyser din åsikt och uppfattning om motionen. Du måste argumentera för dina ståndpunkter och idéer, det vill säga lyfta fram fakta, siffror och annat som talar för eller emot motionen. Värdera dina argument och ta de starkaste först. De svagare argumenten kan få en lite mer undanskymd plats eller ha dem som en liten reserv i bakfickan om det skulle behövas. Det är inte mängden argument som gör resultatet, utan hur du presenterar dem.

Sammanfatta väldigt kort och avsluta alltid med det yrkande du har, det vill säga samma yrkande som du skrivit i ditt yrkande Exempelvis: "Jag yrkar bifall till förbundsstyrelsens förslag".

Skriv ner hela ditt anförande. Läs gärna högt för dig själv, öva in det och fundera över om du behöver förstärka dina argument eller om du behöver ytterligare fakta. Komplettera ditt manus med nya uppgifter eller stryk det som

känns överflödigt. När du ska tala ska du helst inte ha ett långt manus. Det är svårt att läsa samtidigt som du ska ha ögonkontakt med de som lyssnar. Gör i stället ett manus som innehåller stödord eller korta meningar med det viktigaste du har att säga.

Vad händer efter kongressen?

Efter kongressen ska alla beslut följas upp och omsättas i praktiska handlingar. Allt som bestäms på kongressen går inte lika snabbt från beslut till handling. En del kan göras ganska snart men ibland tar det år av utredningar och remissarbeten innan ett beslut blir verklighet.

Du som är kongressombud har en självklar uppgift – att lämna rapport till din klubbstyrelse och övriga medlemmar på din egen arbetsplats. Du kan inte ta med allt, utan koncentrera dig på det som är viktigast. I din klubbstyrelse ska ni också följa upp besluten genom att göra nödvändiga förändringar.

Ordlista

Acklamation bifall utan omröstning, beslutet fattas med ja/nej rop

Adjungerad tillfällig ledamot utan rösträtt

Ajournera – uppskjuta

Ansvarsfrihet godkännande av styrelsens verksamhet i efterskott

Arbetsordning regler, tider med mera för hur ett möte ska arbeta

Avslagsyrkande krav på att förslag ska avslås

Beslutsmässig benämning på en organisation som uppfyller stadgarnas krav för att kunna fatta beslut

Beslutsordning den turordning förslagen läggs fram för mötet vid beslut = propositionsordning

Bifall gå med på, samtycka till

Bordlägga uppskjuta till senare

Budget plan för beräknade inkomster och utgifter

Dagordning en förteckning över vilka frågor som ska behandlas på ett möte

Debatt meningsutbyte

Delegat ombud

Delegera överlåta beslutsrätt till någon annan

Enkel majoritet mer än hälften av rösterna

Fyllnadsval val av ersättare för den som lämnar ett uppdrag

Försöksvotering handuppräckning som syftar att visa var röstövervikten finns utan att varje röst räknas

Huvudvotering omröstning mellan huvudförslag och det motförslag som utsetts vid förberedande votering

Justera godkänna, granska protokoll

Justerare person som granskar protokoll

Konstituera fördela posterna inom styrelsen

Kontraproposition motförslag till huvudförslag

Kvalificerad majoritet bestämmelse i stadgarna om större majoritet än enkel majoritet. (Vanligtvis 2/3 av rösterna).

Motion skriftligt förslag, till exempel till kongress

Nominera föreslå kandidater

Ordningsfråga ärende som kan tas upp när som helst under ett möte för att till exempel: Ge sakupplysning

Parentation minnestal över avliden person

Presidium ordförandeskap, ledning eller styrelse

Propositionsordning se Beslutsordning

Remiss ärende som lämnas för beredning eller yttrande till ett särskilt organ, till exempel förbundsstyrelsen

Reservation avvikande mening, förbehåll

Resultaträkning sammanställning av inkomster och utgifter i bokslut

Revision granskning av räkenskaper och förvaltning

Revisionsberättelse revisorers redogörelse för utförd revision med förslag till beslut

Röstlängd förteckning över röstberättigade

Rösträknare person som väljs på mötet för att räkna röster vid votering och sluten omröstning

Sluten omröstning skriftlig och anonym röstning

Streck benämning på förslag om att fastställa talarlistan var efter fler inte får anmäla sig

Suppleant ersättare, reserv

Talarlista förteckning över vilka som har begärt ordet

Tidsbegränsning längst tillåtna talartid vid en diskussion

Tilläggsförslag tillägg till något av de framkomna förslagen

Upplysning lämnas för att klargöra fakta i en situation eller för att reda ut ett missförstånd

Valberedning personer som ska förbereda personval

Votering rösträkning

Yrkande begäran, krav

Årsberättelse verksamhetsberättelse, årsredovisning från styrelse

Återremiss yrkande om att förslag ska återföras till det förberedande organ som det kommer från, till exempel styrelse, för ytterligare behandling

Öppen votering beslutsfattande utan rösthemlighet

Preliminärt schema för kongressen

Lördagen den 1 juni

10.00 Kongressbyrån öppnar
11.30. Lunchservering startar. Du ska "checka in" i kongressbyrån före lunchen.
12.30 Förbundsmöte
14.00 Kongressen öppnar
18.00 Kongressen ajourneras

Söndagen den 2 juni

08.30 Kongressen återupptas
12.30 Lunch
13.30 Kongress
Eventuellt kvälls/nattplena

Måndagen den 3 juni

08.30 Kongressen återupptas
Workshops
12.30 Lunch
Workshops
13.30 Kongress
Eventuellt kvälls/nattplena

Tisdagen den 4 juni

08.30 Kongressen återupptas
12.30 Lunch
13.30 Kongress
17.00 Kongressen ajourneras
19.00 Kongressfest

Onsdagen den 5 juni

08.30 Kongressen återupptas
12.00 Kongressen avslutas

Observera att tider är ytterst preliminära, allt är beroende på hur det går på kongressen. Kongressen kan besluta om att starta tidigare eller att ändra lunchtider.

Livs

LIVSMEDELS ARBETAREFÖRBUNDET